

Peruskoululaisen TET-jakso

Ohjeita työnantajalle

1. Yleistietoa työelämään tutustumisesta

Työelämään tutustuminen, eli TET, on virallisen opetussuunnitelman mukaista toimintaa. TET-jaksot järjestetään jokaisessa peruskoulussa, joten niillä tavoitetaan valtakunnallisesti koko ikäluokka. Koulusta riippuen TET-jaksot painottuvat pääsääntöisesti 8. ja 9. vuosiluokille. Yleinen käytäntö on, että molemmilla vuosiluokilla järjestetään yksi viikon pituinen TET-jakso.

Työelämään tutustumisjakson tarkoitus on opettaa nuorille työelämävalmiuksia sekä tukea heitä jatko-opintojen valinnassa. Onnistuneen TET-jakson lähtökohtana ei ole teettää nuorella kaikkia samoja töitä kuin aikuisilla, vaan kiinnostuminen alaa kohtaan syntyy näkemällä alan eri toimintoja ja toimenkuvia mahdollisimman laajasti. Oppilas ei ole työsuhteessa TET-paikan tarjoajan kanssa, joten jaksolta ei makseta palkkaa.

Ennen tutustumisjakson alkua täytetään koulun mallin mukainen, työsopimuksen kaltainen työhöntutustumissopimus. Sopijaosapuolina ovat työnantaja ja oppilas. Oppilaan huoltaja hyväksyy sopimuksen. Sopimuksessa sovitaan tutustumisjakson ajankohdasta, työtehtävistä, työajasta sekä ruokailu- ja matkustuskäytännöistä.

TET-jakson päätyttyä työnantajan edustaja täyttää kirjallisen todistuksen tutustumisjaksoista. Oppilas toimittaa todistuksen kouluun ja se toimii jatkossa työtodistuksen tavoin oppilaan apuna työnhaussa.

2. Käytännöt ja rajoitteet

TET-jaksoon liittyy tiettyjä lakeja ja asetuksia, lisäksi useimmat koulut ovat määritelleet omia ohjeitaan onnistuneen jakson takaamiseksi. Rakennusalalla laki, asetukset sekä käytännöt tarkoittavat seuraavaa:

- ”Työnantajan on huolehdittava, että nuori työntekijä, jolla ei ole työhön tarvittavaa ammattitaitoa ja kokemusta, saa opetusta ja ohjausta työhönsä sekä työolojen, ikänsä ja muiden ominaisuuksiensa edellyttämää henkilökohtaista opastusta työssä niin, että hän välttyy aiheuttamasta vaaraa itselleen tai muille.” Laki nuorista työntekijöistä 10 §.
- Nuorella ei tule teettää vaarallisia töitä (ks. vaarallisten töiden esimerkkiluettelo)
- Työviikon pituus saa olla korkeintaan 30 tuntia; työpäivän pituus 6 tuntia ja suositettu työaika klo 9-15
- Laki nuorista työntekijöistä (998/1993) tulee olla esillä ja TET-harjoittelijan helposti saatavilla
- Työmaa-alueella liikkumisen tulee tapahtua ohjaajan kanssa, ei koskaan yksin
- Mahdollinen työkoneiden ja -välineiden käyttö tulee olla valvottua ja lähinnä koikeilunomaista. Käytännössä suorittavaa työtä työmaalla ei tule teettää.

3. Vakuutukset ja vastuuosapuolet

Koska TET-jaksot ovat osa perusopetusta, oppilaat on vakuutettu koulujen puolesta jaksojen aikana. Tapaturma- ja ammattitautivakuutus kattaa oppilaalle työpaikalla sekä työmatkalla sattuneet vahingot. Lisäksi useilla kouluilla on oppilailleen myös vastuuvakuutus, joka korvaa kolmannelle osapuolelle aiheutuvat vahingot. Voimassa olevat vakuutukset on lueteltu kunkin koulun omassa TET-tiedotteessa. Tahallisesti aiheutetuista vahingoista oppilas on itse korvausvastuussa.

TET-jakson suorittaja on koulun oppilas, ei työnantajan palveluksessa. Oppilas noudattaa tutustumisjakson aikana koulun järjestyssääntöjä sekä työpaikan turvallisuusohjeita.

Oppilaalle tulee nimetä yksi vastuuhjaaja. Ohjaajan rooli ja vastuut ovat samankaltaisia kuin opettajalla koulussa. Ohjaaja vastaa siitä, että perehdytykset toteutetaan tarvittavilta osin, ja että työt voidaan toteuttaa turvallisesti.

Mikäli oppilas on tutustumisjakson aikana luvatta pois tai käyttäytyy muuten sopimattomasti, on ohjaajan ilmoitettava asiasta koulun yhteyshenkilölle. Asian käsittelystä vastaa koulun henkilökunta.

4. Palkka ja edut

Oppilaalle ei makseta palkkaa TET-jaksolta. Palkan maksaminen synnyttää työsuhteen, minkä jälkeen vastuu muun muassa oppilaan vakuuttamisesta siirtyy työnantajalle. Hyvä korvaus tutustumisjaksolta ovat positiiviset, uravalintaa tukevat kokemukset ja vaikkapa tarjottu lounas.

Mikäli työpaikalla ei ole mahdollisuutta tarjota ruokailua oppilaalle, oppilas voi käydä ruokailemassa lähimmässä koulussa. Jos tämä ei ole mahdollista, oppilas voi syödä omia eväitä, ja on näin ollen oikeutettu jälkeenpäin kaupungilta haettavaan päivärahaan. Ruokailukäytännöistä on syytä ilmoittaa työhöntutustumissopimuksessa.

5. Työsuojaus

Työturvallisuuteen tulee oppilaiden kanssa kiinnittää erityistä huomiota. Työelämään tutustuminen on usein oppilaiden ensimmäinen kosketus työelämään, joten perehdytyksessä tulee lähteä liikkeelle perusasioista. Sen lisäksi, että oppilaat perehdytetään ja varustetaan työmaalle siirryttäessä asianmukaisesti, tulee oppilaita kannustaa tarkkailemaan itsenäisestikin työturvallisuuteen liittyviä asioita.

Vaarallisia työtehtäviä ovat sahoilla, leikkureilla ja hiomakoneilla suoritettavat työt, joissa oppilas voi varomattomuudellaan aiheuttaa vakavan työtapaturman. Myöskään voimakasta melua tai tärinää aiheuttavia, tai pakkotahtisia töitä ei pidä teettää. Tulikaivanto-, räjäytys-, henkilönosto- ja purkutyöt ovat kokonaan kiellettyjä, samoin kuin terveydelle vaarallisia kemikaaleja sisältävien tuotteiden käsittely.

6. Lakeja ja asetuksia

- Työturvallisuuslaki (738/2002):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020738>
- Laki nuorista työntekijöistä (998/1993):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930998>
- Vaarallisten töiden esimerkkiluettelo (188/2012):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120188>
- Kevyiden töiden esimerkkiluettelo (189/2012):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120189>
- Eriyisen haitalliset ja vaaralliset työt (475/2006):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060475>

